

Przestępczość gospodarcza. Aktualnie kierunki zapobiegania i zwalczania.

Według danych regularnie prowadzonych zarówno w krajach europejskich, jak i światowych, przestępczość gospodarcza powoduje najwyższe straty wynikające z działalności przestępczej. Stratny jest zarówno sam budżet państwa, jak i sektor prywatny. W związku z tym przestępczość gospodarcza dotyczy nie tylko sfery bezpieczeństwa oraz porządku publicznego, ale również bezpieczeństwa ekonomicznego i prowadzenia działalności gospodarczych. Nie jest tajemnicą, że tego typu przestępstwa towarzyszą inne rodzaje przestępstwa, na czele z kryminalną oraz korupcyjną.

W dzisiejszej pracy chciałbym przedstawić kierunki zapobiegania i zwalczania przestępczości ekonomicznej głównie w kontekście Polski. W naszym kraju funkcjonuje wiele niezależnych od siebie służb, organów oraz instytucji, które podejmują walki z problemem. Z reguły każde z nich ma jasno sprecyzowany sektor działań i ograniczony do poszczególnych resortów. Kluczową znaczenia mają jednak regulacje prawne dotyczące zasad funkcjonowania poszczególnych sektorów rynku oraz mechanizmy mogące zapewnić prawidłowy obrót finansowy i gospodarczych. Naturalnie istotna jest również wcześniej wspomniana zadaniowość konkretnych służb, organów oraz instytucji, które zajmują się przeciwdziałaniu i zwalczaniu przestępstwa. Wśród nich należy wskazać w szczególności te w ramach resortu finansów, w ramach resortu spraw wewnętrznych, w ramach resortu obrony narodowej oraz Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Prokuraturę i Komisję Nadzoru Finansów.

W resorcie finansów najistotniejszą funkcję pełni naturalnie Ministerstwo Finansów, które w związku z posiadanymi przez siebie uprawnieniami ma największe możliwości. Warto wspomnieć o Generalnym Inspektorze Kontroli Skarbowej, który sprawuje nadzór nad podległymi mu dyrektorami urzędów kontroli skarbowej, pracowników wywiadu skarbowego oraz komórek realizacyjnych. Kolejnym punktem jest kontrola skarbową, której celem jest ochrona interesów i praw majątkowych Skarbu Państwa oraz zapewnienie należności stanowiących budżet państwa. Do jej celów należy również prowadzenie czynności wywiadu skarbowego. Istotną rolę odgrywa Generalny Inspektor Finansowy, który specjalizuje się w przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy, badaniu podejrzanych transakcji oraz blokowaniu rachunków. Z kolei Służba celna zajmuje się przestępstwami o charakterze wyłudzeń VAT-u,

JAKUB JANIĄK

CONTENT SCRIPTO

<https://content-scripto.pl/>

kontakt@content-scripto.pl

504 115 224

naruszaniu przepisów dotyczących gier hazardowych, nieuiszczaniem bądź zaniżaniem należności oraz przestępczością związaną z wyprawdaniem towarów z obszaru celnego UE.

Z kolei w resorcie spraw wewnętrznych prym wiedzie Minister Spraw Wewnętrznych, który odpowiedzialny jest za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Prowadzi działania zarówno bezpośrednio (zmiany systemowe, które mają podnieść skuteczność przeciwdziałania i zwalczania przestępczości) oraz pośrednio (nadzór działań innych służb). Wśród nich jest policja oraz straż graniczna, które w swoich strukturach mają specjalne pioniry do walki z przestępczością. Rola Straży Granicznej jest szczególnie istotna, gdyż zajmują się bezpośrednio walką z przestępczością o charakterze transgranicznym.

Do kolejnych służb i organów należą Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, która odpowiada za rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie najpoważniejszych przestępstw, Centralne Biuro Antykorupcyjne, które podejmuje walkę z działalnością godzącą w interesy ekonomiczne. Wśród organów znajduje się również prokuratura, która prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze w sprawach karnych. Istotną rolę stanowi Żandarmeria Wojskowa oraz Służba Kontrwywiadu Wojskowego, których zadania obejmują ochronę bezpieczeństwa produkcji i obrotu towarami o przeznaczeniu wojskowym.

W związku z tym, że Polska znajduje się w Unii Europejskiej, objęta jest unijną polityką związaną ze zwalczaniem przestępczości gospodarczej. Prócz dokumentów strategicznych, których celem jest wdrożenie na terenie Unii spójnej polityki, istotną funkcję pełnią agendy, wśród których wyróżniamy Europol. Europejskie Biuro ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, Europejską Jednostkę Współpracy Sądowej, Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną. Warto wspomnieć o stosunkowo niedawno powstałej sieci Eurofisc, która zajmują się sprawną wymianą informacji ułatwiających współpracę w zakresie oszustw VAT-u oraz organizacji międzynarodowej - Grupy Egmont zrzeszającej ponad setkę krajów i dedykowana jest do zwalczania rynkiem prania pieniędzy.

Mimo coraz lepszych struktur i usprawnieniu działań prawda jest brutalna, gdyż przestępczość gospodarczej nie da się wyeliminować, można jedynie ograniczyć. Według danych policyjnych przeprowadzonych w roku 2013, w naszym kraju odnotowano ponad 92 tysiące postępowań przygotowawczych we wspomnianym wyżej zakresie. W porównaniu z rokiem 2012 jest to liczba o blisko 12% większa. Liczba ta jest zatrważająca, więc w moim przekonaniu niezbędny jest jasny system walki z przestępczością gospodarczą i zaostrzenie kar. Przede wszystkim należy wypracować efektywne mechanizmy ku przeciwdziałaniu. Kluczem do osiągnięcia celu jest międzynarodowa i wewnątrzpaństwowa współpraca. Każdy, kto łamie prawo, musi liczyć się z poniesieniem należytych konsekwencji.

Bibliografia:

Górnioł Oktawia „Przestępczość gospodarcza: wybrane przejawy i uwarunkowania”, Katowice 1986.

Wilł Leszek „Przestępczość gospodarcza – pojęcie, przyczyny, sprawcy” 2012

„Program przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej na lata 2015-2020”